

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Tema:

IMPORTANȚA STIMULĂRII ȘI DEZVOLTĂRII POTENȚIALULUI CREATIV LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ.

Coordonator științific:

LECT. UNIV. DR. IOANA TODOR

Masterand:

BOTARIU (TOMUȘ) DANIELA

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell'Educazione e della Formazione

CUPRINSUL LUCRĂRII DE DISERTAȚIE :

- HARTA CONCEPTUALĂ
- CAPITOLUL I. NOȚIUNI GENERALE ȘI SPECIFICE CREATIVITĂȚII LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ;
- CAPITOLUL II . PROFILUL PSIHO-PEDAGOGIC AL PREȘCOLARULUI;
- CAPITOLUL III. CERCETAREA PSIHO-PEDAGOGICĂ
- CONCLUZII
- BIBLIOGRAFIE
- ANEXE

Parteneri:

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI,
PROTECȚIEI SOCIALE ȘI
PERSONELOR VÂRSTNICE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

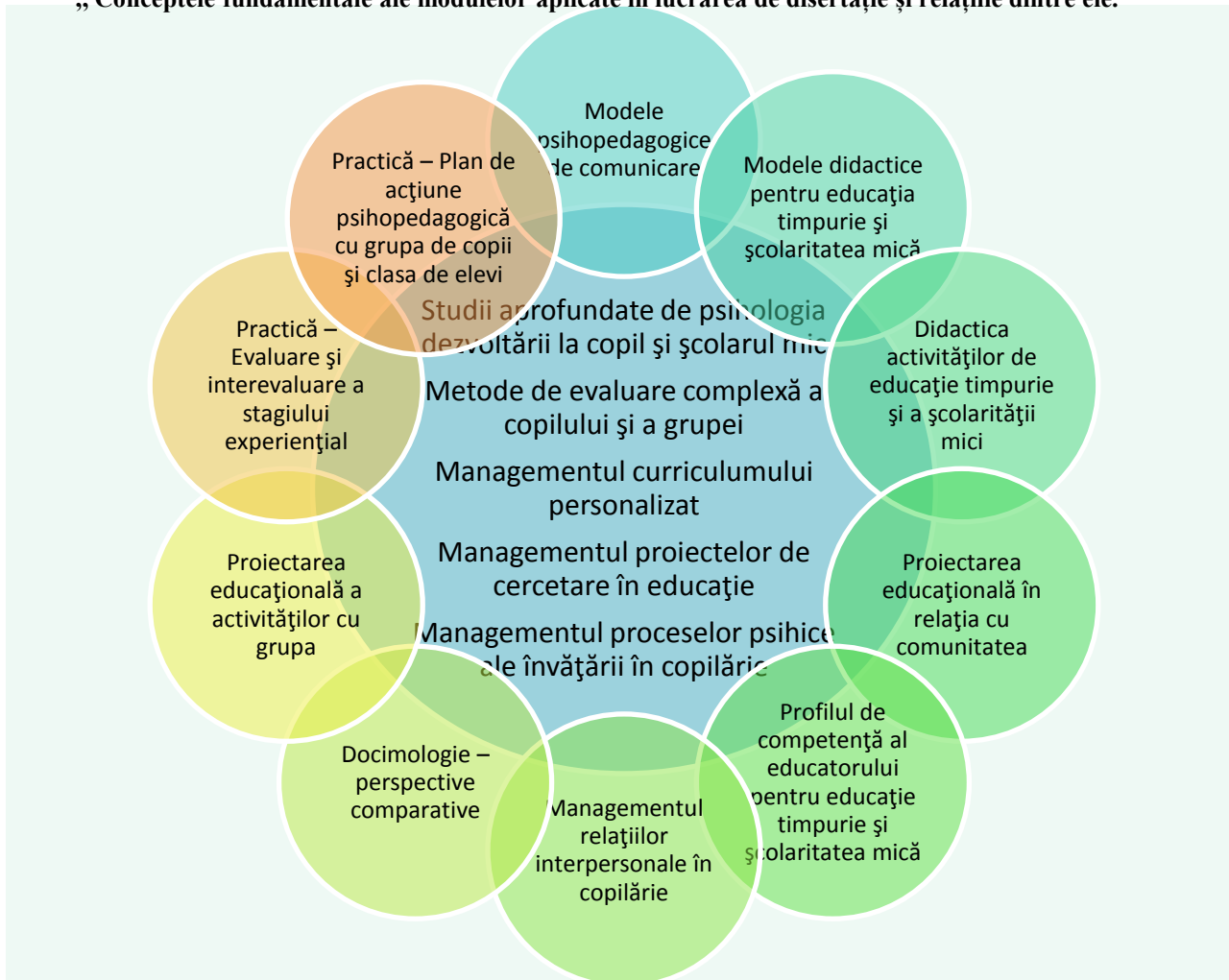
MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
OIPOSDRU

Universitatea
Transilvania
din Brașov

Harta:

„Conceptele fundamentale ale modulelor aplicate în lucrarea de disertație și relațiile dintre ele.”

Parteneri:

Universitatea „Aurel Vlaicu”
Arad

Istituto di Scienze Psicologiche
dell’Educazione e della Formazione

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- BREBEN S., RUIU G., GONGEA E., FULGA M.(2002), *Metode interactive de grup*, Ghid metodic, Ed. Arves
- COSMOVICI, A. (2005), *Psihologie generală*, Editura Polirom, Iași
- FLUERAȘ, V. (2005), *Teoria și practica învățării prin cooperare*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
- GHIOLMEZ, A, (2009), *Creativitatea expresivă și receptarea operei de arta în grădiniță*, -art. , în *Revista învățământului preșcolar*, nr. 1-2/2009. p.87 Editura C.N.I. Coresi S.A. București.
- LAWRENCE J. C.; TRAD. MANDRILA-SONETTO, A.(2012), *Marea carte a jocurilor pentru copiii*, Editura Trei, București.
- MUNTEAN, A. (2009), *Psihologia dezvoltării umane* , editia a III-a, revazută și adăugită, p 102-103, Editura Polirom, Iași.
- MUCCHIERLLI, A. (2005), *Arta de a comunica*, Editura Polirom, Iași.
- OPREA C.-L. (2007), *Strategii didactice interactive, Ediția a III-a revizuită și adăugită*, Ed.E.D.P., București
- PINTILIE MARIANA (2002), *Metode moderne de învățare-evaluare*, Editura Eurodidact, Cluj-Napoca.
- ROCO, M. (2004), *Creativitate și inteligență emoțională*, Editura Polirom, Iași.
- SALVATORE, V.D., TR. CHITOȘCĂ, M. (2013), *Marea carte a testelor de personalitate. Teste simple ca să te cunoști mai bine*, Editura Litera, București.
- SCHEAU, I. , 2004, *Gândirea critică – Metode active de predare învățare*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
- ȘCHIOPU, U., (1992), *Cunoașterea copilului preșcolar, Dezvoltarea psihică a copilului preșcolar*.
- TAPALAGĂ, T.,(2009), *Modalități de stimulare a creativității preșcolarilor*, Editura Rovimed Publishers, București.
- TODOR, I., (2012-2013), *Suport de curs, Unit 3 Dezvoltarea cognitivă*, PETSME, SAPD, Alba Iulia;
- VOICULESCU, E. (2007), *Pedagogie și elemente de psihologie școlară*, Editura AETERNITAS, Alba Iulia.
- VOICULESCU, F., (2013), *Suport de curs- Metode de cercetare calitativă în educație* PETSME, Alba Iulia.
- WATT, F. (2005) , *Artă și imaginație – Cartea micilor artiști*, Editura Enciclopedia RAO, București.
- WILKINSON, B.; TRAD. FERENTINOS, A. (2004), *Cele 7 legi ale învățării*, Editura Logos, Cluj-Napoca.

ARGUMENT

Creativitatea este o formațiune complexă care angrenează personalitatea în ansamblul ei, corelând unele trăsături ale acesteia (inteligență, gândire divergentă, flexibilitatea gândirii, curiozitate, nivel de expectanță, încredere în sine etc.).

Concepția conform căreia talentele și geniile sunt înnăscute a fost depășită. Acestea sunt rezultatul interacțiunii dintre influența mediului și a eredității, dintre învățare, maturizare și dezvoltare.

Copilul preșcolar este prin natura sa un creativ datorită imensei sale curiozități, a freamătului permanent pentru a cunoaște tot ceea ce se petrece în jurul său.

SECȚIUNEA TEORETICĂ

CAPITOLUL I. NOȚIUNI GENERALE ȘI SPECIFICE CREATIVITĂȚII LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

- **Creativitatea reprezintă o dispoziție spontană de a crea și inventa, care există la fiecare persoană și se manifestă la toate vârstele.**
- *Stimularea creativității este un demers socio-educational complex ce cuprinde, simultan, fenomene de activizare, antrenare, cultivare și dezvoltare a potențialului, de autoexpresie și împlinire creatoare.*
- **Rolul cadrelor didactice în dezvoltarea unui climat favorabil și stimulat.**

CAPITOLUL II. PROFILUL PSIHO-PEDAGOGIC AL PREȘCOLARULUI

- **Dezvoltarea : fizică; cognitiv; socio-emoțională.**
- **Jocul ca element central al dezvoltării preșcolarilor.**

Scopul: observativ-formativ-experimental

Observativ- surprinde diferite aspecte, particularități ale manifestărilor creative la vârsta preșcolară;

Formativ- prin introducerea Obșionalului de jocuri și activități creative;

Experimental- prin testele de creativitate aplicate.

Peroiada și locul :

- Primul an (2010-2011), La Grădinița *Emanuel* și Grădinița nr.12, din Alba Iulia;
- Anul II-(2013-2014) la Grădinița *Emanuel*, Alba Iulia

Eșantioanele:

- **În anul I** -28 de preșcolari, vârstă 5-6 ani:
- **14** preșcolari: 10 fete și 4 băieți de la *Grădinița Emanuel*;
- **14** preșcolari: 10 fete și 4 băieți de la *Grădinița nr.12* Alba Iulia;
- **În anul II** eșantionul a cuprins 17 preșcolari, cu vârste între 5-6 ani.

Obiective:

Analizarea, proiectarea, organizarea și desfășurarea unor produse de stimulare a creativității copiilor preșcolari prin activitățile desfășurate în grădiniță.

Ipoteza generală:

- Jocurile și activitățile educativ-creative, influențează pozitiv dezvoltarea potențialului creativ al preșcolarilor.

Ipoteze specifice:

- Activitățile de joc influențează pozitiv potențialul creativ, dezvoltă creativitatea preșcolarilor;
- Jocurile de educare a limbajului la vârsta preșcolară stimulează flexibilitatea, fluența, originalitatea;
- Activitățile specifice domeniului estetic și creativ (desenul liber, pictura) dezvoltă imaginația, creativitatea;
- Evitarea conformismului și a stereotipiilor în grădiniță conduce la dezvoltarea flexibilității, a originalității.

ETAPA CONSTATATIVĂ INITIALĂ- METODE

- **Metoda observației**

- Observația sistematică a comportamentelor preșcolarilor în timpul activităților ;
- Observarea comunicării în cadrul grupului de preșcolari anul 2;

- **Metoda sociometrică ;**

- **Metoda interviului semidirectiv ;**

- **Metoda testelor-** Testul de flexibilitate-
Flexibilitatea cadrelor didactice premisă pentru dezvoltarea potențialului creativ al preșcolarilor.

METODA OBSERVAȚIEI

A1-DLC- ELEMENTE DE LIMBAJ SCRIS

A2- JOC DE ROL

A3- DȘ- CUNOAȘTEREA MEDIULUI

A4-JOCURI ÎN CURTEA GRĂDINIȚEI

A5-DEC-PICTURĂ, DESEN

A6-DOS- ABILITĂȚI PRACTICE

A7-ADP- OPȚIONAL DE JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI CREATIVE

GRILĂ DE OBSERVARE -
aspecte reprezentative surprinse
într-o zi de activitate cu preșcolarii.

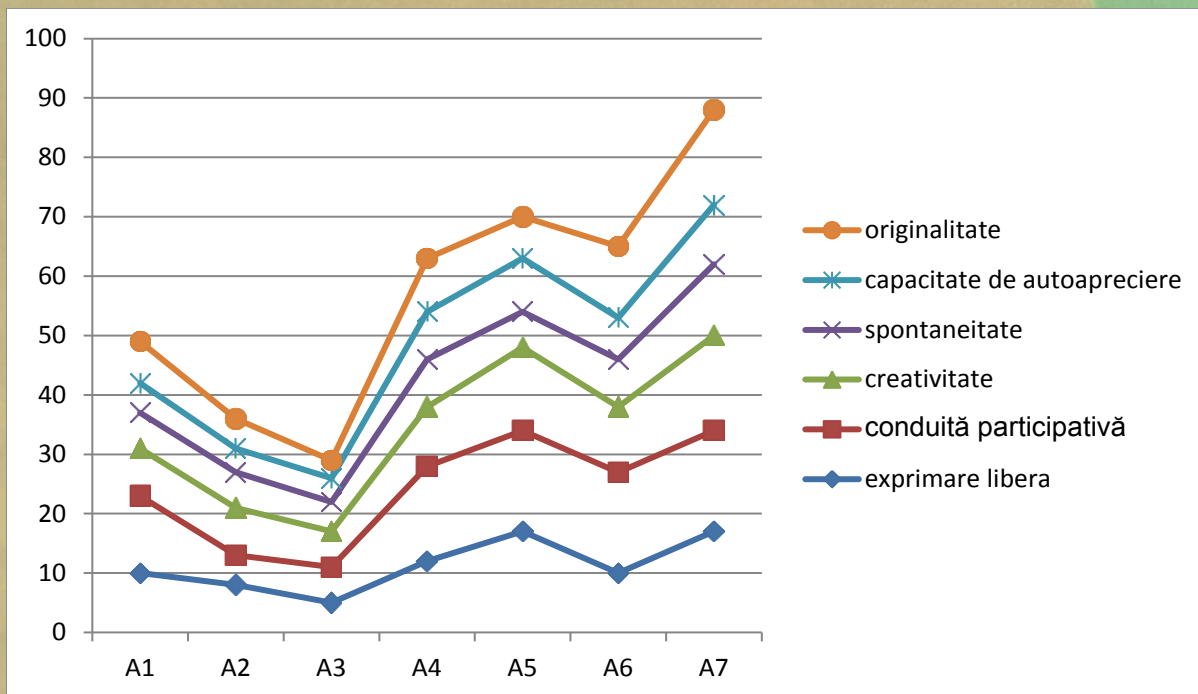

Fig. 1 Graficul - Fișa de observare a comportamentului preșcolarilor

METODA INTERVIULUI

interviul semidirectiv (Anexa 9)

Factori care contribuie la dezvoltarea creativității

- libertatea de exprimare a ideilor într-un cadru non-evaluativ;
- aprecierea și încurajarea copiilor în activitățile desfășurate;
- motivația pozitivă;
- posibilitatea și siguranța de a risca, de a pune la îndoială, de a vedea lucrurile dintr-un nou punct de vedere;
- Mai multe materiale: cărți, reviste, exempe de jocuri, exerciții creative, *Opționale* transdisciplinare.

De reținut:

- Există legătură între exprimarea creativității în copilărie și viața adultă.

TESTUL DE FLEXIBILITATE: *Timpul liber și implicare*

didactică- După modelul propus de E. Raudsepp, preluat de Mihaela Rocco. (Anexa 2)

Cadre didactice participante: 10 din 30 abordate.

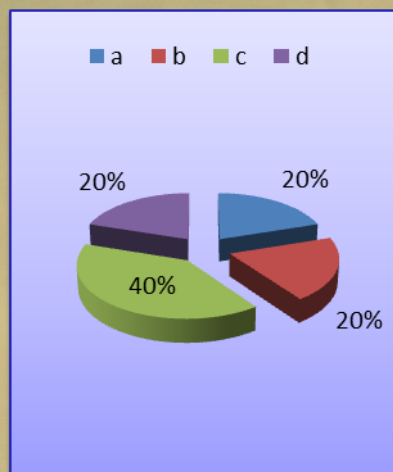

Fig. 2

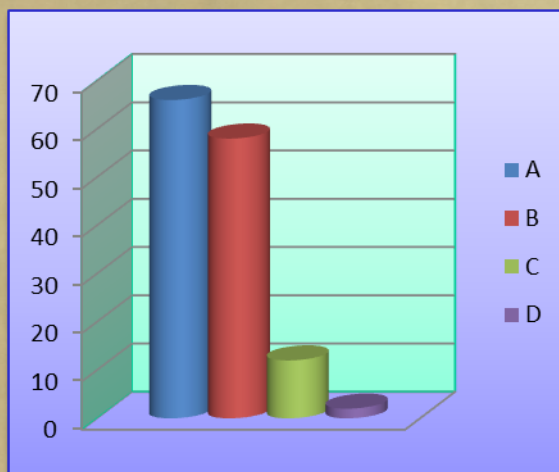

Fig.3

Fig. 2- Vechimea cadrelor didactice în învățământ: **a.** 1-4 ani; **b.** 5-10 ani; **c.** 10-20 ani; **d.** Peste 20 ani.

Fig. 3- Majoritatea răspunsurilor au fost a) și b) de unde rezultă, conform testului: flexibilitatea, deschiderea spre nou, potențialul creativ al cadrelor didactice.

Rolul cadrelor didactice în dezvoltarea unui potențial creativ la copiii preșcolari- variabilă în cercetare.

Etapa formativă –experimentală

➤ Acticitățile zilnice desfășurate-
caracteristici, exemple:

Anexa 10- Activitate integrată:

Metoda cuvinte- cheie;

Anexa 15- Scenariu didactic;

➤ Activitățile propuse de Opțional

Anexa: 1- Opționalul *Jocuri și activități
creative*

Anexa 11-*Exemple de jocuri*

Etapa finală

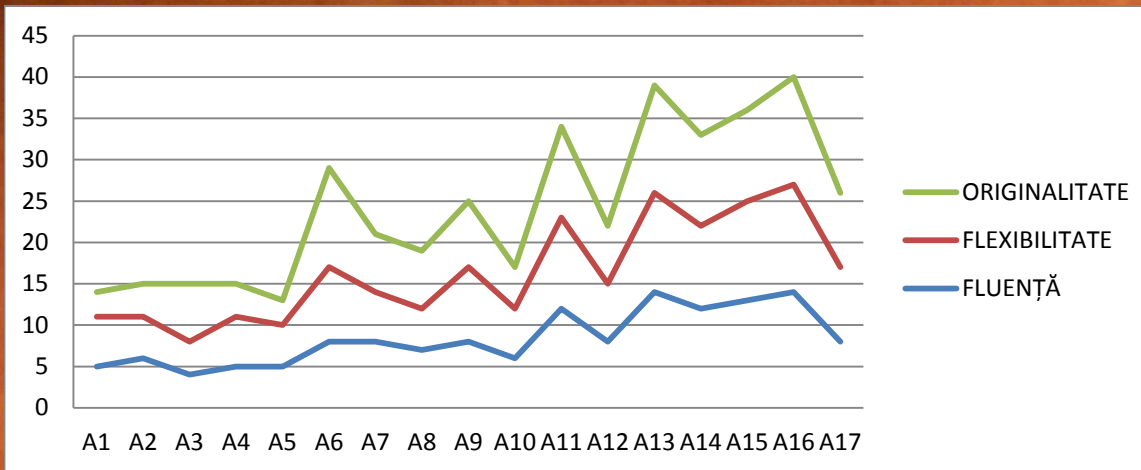

Fig 15. Graficul exprimării creativității la preșcolari în sem 2 ,an șc.2013-2014

- Fig 15. Influența Opționalului asupra originalității, flexibilității, fluenței, la preșcolarii din anul 2 experimental.
- *Testul de creativitate verbală model Torrance*
- *Testul de creativitate figurală în desen*

➤ Testul de creativitate verbală

- **Proba nr. 1:** *Jocul culorilor;*
- **Proba nr.2:** *Jocul: Găsește obiecte având forma rotundă și pătrată;*
- **Proba nr.3:** *Ce poți face cu următoarele obiecte?;*
- **Proba nr. 4:** *Găsește cât mai multe cuvinte care încep cu sunetul A și M.*

➤ Testul de creativitate figurală în desen

- **Test de transformări** „Completează tabloul și dă-i un nume”
- **Verificarea aptitudinii de a produce divergent**, prin implicații figurative: „Ajută-l pe iepuraș”
- **Perceperea unei figuri simple într-o figură complex:** „Două linii”

Testul de creativitate verbală

Proba nr. 1: Jocul culorilor;

Legenda: EE1, EE2- eșantionul experimental

din anul 1 și anul 2;

EC-eșantionul de control;

C.G.-culoarea galbenă;

C.A.-culoarea albastră;

C.V.- culoarea verde

TEST NR.1,
FLEXIBILITATE

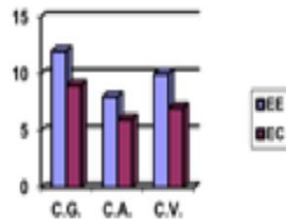

Fig. 4 Proba 1 flexibilitate

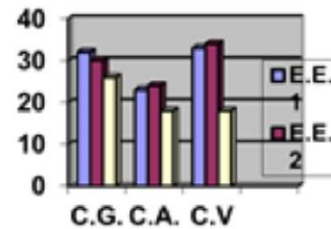

Fig. 3 Proba 1 fluiditate

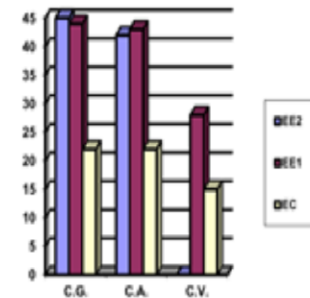

Fig. 5 Proba 1 Originalitate

Procent mai mare înregistrat la eșantioanele experimentale.

Proba nr.2, Jocul: Găsește obiecte având forma rotundă și pătrată;

Legenda:

EE1,EE2- eșantioane experimentale;

EC-eșantionul de control;

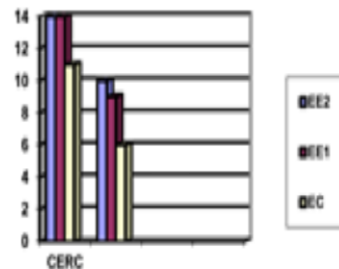

Fig. 7 : Proba 2 - flexibilitate

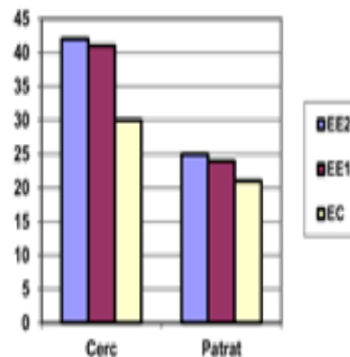

Fig. 6 : Proba 2 - fluiditate

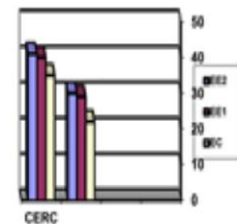

Fig. 8 : Proba 2 - originalitate

➤ Testul de creativitate verbală

Proba nr.3: *Ce poți face cu următoarele obiecte?*

Legenda:

↘ Fig. 10, *Proba 3-flexibilitate*

EE1, EE2- eșantioanele experimentale;

EC-eșantionul de control

A=ățâ;

P=pix;

Z=ziar.

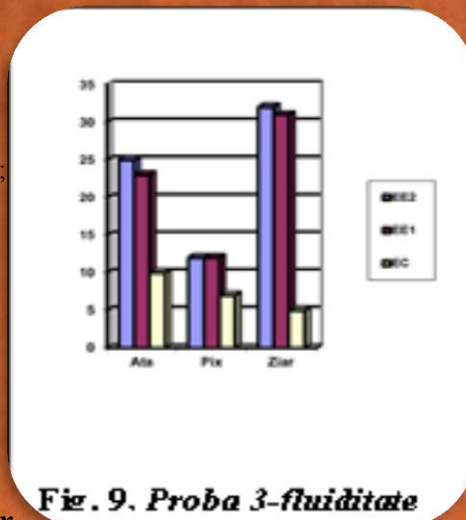

Fig. 9, *Proba 3-fluiditate*

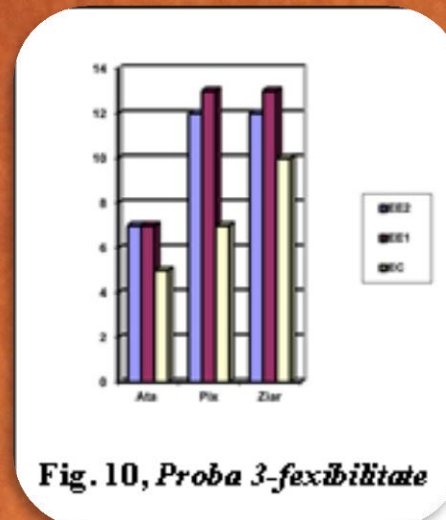

Fig. 10, *Proba 3-flexibilitate*

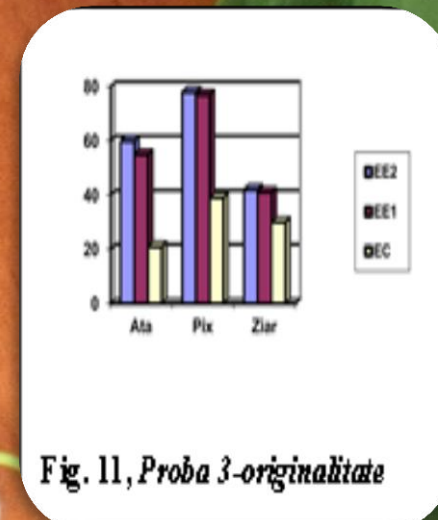

Fig. 11, *Proba 3-originalitate*

78% originalitate- la cuvântul *pix*

Proba nr. 4, *Găsește cât mai multe cuvinte care încep cu sunetul A și M.*

Legenda:

EE1, EE2- eșantioanele experimentale;

EC-eșantionul de control

A-cuvinte care încep cu litera A;

M-cuvinte care încep cu litera M

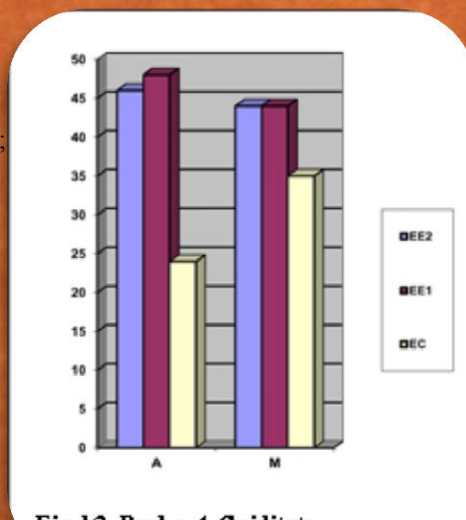

Fig.12, *Proba 4-fluiditate*

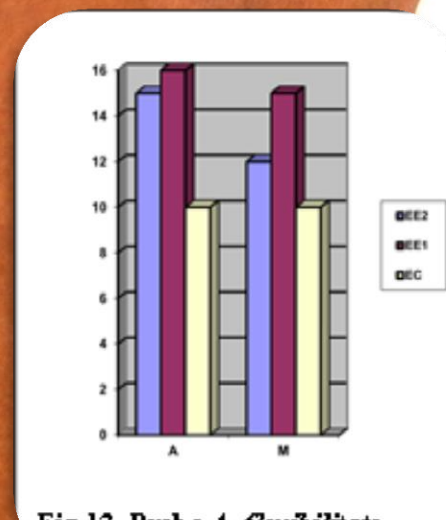

Fig.13, *Proba 4-flexibilitate*

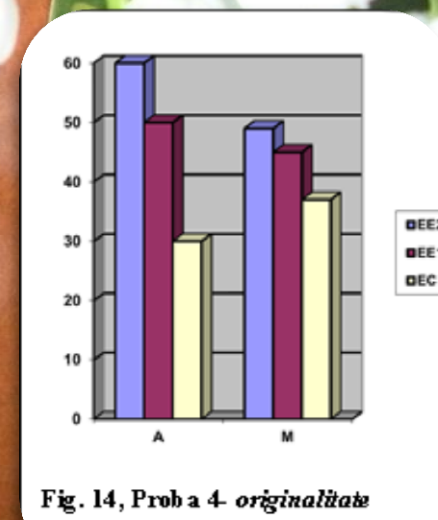

Fig. 14, *Proba 4-originalitate*

Testul de creativitate figurală în desen

• *Test de transformări* „Completează tabloul și dă-i un nume”

Anexa 13;

Anexa 16

ANEXA 13 - TABLOU DE PRIMĂVARA

ANEXA 16

Testul de creativitate figurală în desen

- Verificarea aptitudinii de a produce divergent, prin implicații figurative:

An 1 „Decorează oul de Paște”

La această probă au manifestat creativitate:

- 90% EE1.
- 50% EC

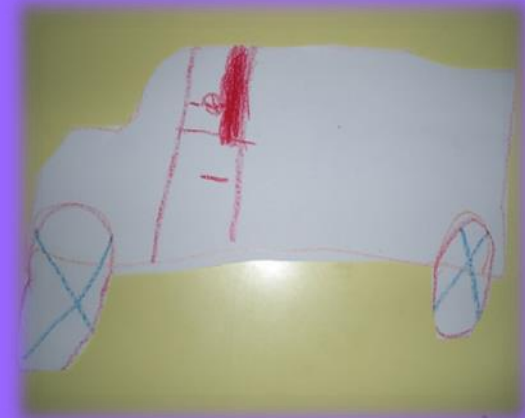
An 2 „Ajută-l pe iepuraș ”

- 92% EE2

Testul de creativitate figurală în desen

Perceperea unei figuri simple într-o figură complex: *Două linii*

Fereastra deschisă – AN 1

Fereastra deschisă- AN 2

ANEXA 21 Fereastra deschisă

Observații și concluzii după anul 1 experimental.

- **Aprecieri referitoare la stimularea creativității prin activități specific domeniului limbă și comunicare;**
- **Importanța strategiile didactice interactive în stimularea creativității;**
- **Colaborarea și munca în cadru unui grup de prescolari;**
- **Activitățile integrate și rolul lor în dezvoltarea creativității;**
- **Învățarea prin descoperire;**

CONCLUZII FINALE

- **Importanța stimulării potențialului creativ al preșcolarilor impune utilizarea unor strategii neprescrise care pun accentul pe antrenarea autentică și plenară a preșcolarului;**
- **Implicată în învățare, creativitatea imprimă un mod original, nou, independent de a gândi sau a face ceva, ducând la obținerea unor performanțe originale.**
- **Fiecare copil dispune de un potențial creativ, care poate fi actualizat, dezvoltat și manifestat prin activitățile zilnice (prin joc, limbaj, desen, pictură, etc.);**
- **Cel mai important cadrul de manifestare creativă la preșcolari este activitatea ludică, premisă pentru viitorul comportament creativ care se va materializa în produse noi și originale.**
- **Testele de creativitate pot fi utilizate ca strategii eficiente și deosebit de atractive pentru stimularea potențialului creativ.**